

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Nazwa krajobrazu: Sopotnia Mała las

Kod krajobrazu: 24-513.51-034

Położenie administracyjne: Gmina Jeleśnia, Powiat żywiecki

Katowice, Warszawa
2025

Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)

Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Grunty orne, łąki i pastwiska na stokach otaczających Sopotnię Małą (fot. Jakub Botwina)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Sopotnia Mała las
ID	1739
Kod krajobrazu	24-513.51-034
Typ, podtyp krajobrazu	6b - Z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk
Typ rzeźby terenu*	D,G - Krajobrazy wzgórzowe, Krajobrazy dolin
Kod mezoregionu*	513.51
Nazwa mezoregionu*	Beskid Żywiecko-Orawski
Typ krajobrazu naturalnego*	Wyżyn i niskich gór
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Krzemianowe i glinokrzemianowe - erozyjne: pogórzy
Kod podokręgu geobotanicznego*	H.1a.5.c; H.1a.5.b
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Kotliny Żywieckiej; Zachodniej Części Beskidu Żywieckiego
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	32; 57
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Żyzna buczyna karpacka, odmiana zachodniokarpacka, forma podgórska; Dolnoregłowe bory świerkowo-jodłowe
Kod regionu historyczno-kulturowego*	III.A.5
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Podhale, Ziemia Żywiecka, Nowotawska
Położenie administracyjne	Gmina Jeleśnia, Powiat żywiecki
Powierzchnia (ha)	443,58

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - wiejski, z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich pól ornych, łąk i pastwisk położony w otoczeniu Sopotni Małej.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na występujące walory przyrodnicze, kulturowe i fizjonomiczne powiązanie funkcjonalne (krajobraz sprzężony) z jednostką priorytetową obejmującą Sopotnię Małą (1743). Pod względem przyrodniczym występuje tu znaczne zróżnicowanie szaty roślinnej w tym układ zadrzewień i zakrzewień korzystny dla powiązań przyrodniczych oraz tradycyjne murawy pasterskie. Kulturowo jednostkę wzbogacają obiekty tradycyjnej zabudowy zagrodowej o cechach regionalnych, a pod względem fizjonomicznym powiązanie z czytelnymi pozytywnymi dominantami kulturowymi (dwa kościoły we wsi) oraz elementami zagospodarowania krajobrazu wiejskiego (zabudowa mieszkaniowa i gospodarcza, sady).

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Jednostka z przewagą wstęgowo ułożonych zespołów niewielkich płątów łąk i pastwisk, a miejscami także pól ornych, położona na zachodnich zboczach doliny Sopotni Małej, wchodząca częściowo w dno doliny z tarasami nadzalewowymi - stoki schodzące do doliny, są porozdzielane małymi dolinami wciosowymi lub płaskodennymi. Jednostka częściowo jest objęta Żywieckim Parkiem Krajobrazowym (obejmuje najwyższe partie Beskidu Żywieckiego z masywami górskimi o znacznej deniwelacji i dużych nachyleniach terenu, z dominującymi murawami polan pasterskich zagrożonymi współcześnie sukcesją lasu), częściowo jest objęta Obszarem Natura 2000 Beskid Żywiecki PLH 240006 oraz PLB 240002 (ma duże znaczenie dla ochrony siedlisk przyrodniczych, roślin i zwierząt. Charakteryzuje się dużą różnorodnością form geomorfologicznych i zróżnicowaniem szaty roślinnej z dobrze zachowanymi zbiorowiskami górskimi (leśnymi lub nieleśnymi) oraz wynikającej z występowania siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz gatunków roślin i zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG) oraz od północy korytarzem ekologicznym Górna Wisła - Babia Góra.

Walory kulturowe

Na terenie jednostki znajdują się pojedyncze obiekty tradycyjnej zabudowy zagrodowej o zachowanych cechach regionalnych. Zlokalizowane są one poza zwartą zabudową Sopotni Małej. Istotnym walorem kulturowym jednostki jest cmentarz katolicki położony w zachodniej części jednostki.

Fizjonomia krajobrazu

Jednostka fizjonomicznie dość jednorodna - teren użytkowany jest głównie jako łąki i pastwiska, funkcjonalnie ściśle związana z wsią Sopotnia Mała. Tereny otwarte użytków zielonych otaczają miejscowość i stanowią rozległe przedpole ekspozycji panoramy wsi. Na walory fizjonomiczne pozytywnie wpływają grupy i pasma zadrzewień. Układ zadrzewień tworzy gdzieś kameralne wnętrza krajobrazowe. Z łąk i pastwisk roztaczają się widoki na tradycyjną zabudowę drewnianą z dużym udziałem drzew, w tym owocowych. Tereny otwarte stanowią ekspozycję bierną. Naturalną oprawę fizjonomiczną jednostki stanowią wzniesienia Beskidu Żywieckiego przez co cała jednostka (wraz z terenem zabudowanym sąsiedniej jednostki) stanowi w pewnym sensie duże wnętrze krajobrazowe. Ulica Beskidzka oraz będąca jej przedłużeniem ścieżka stanowią ciąg widokowy (ekspozycja czynna) oferujący malowniczą panoramę wsi z pasmem górskim Beskidu Żywieckiego w tle. Dominanty zlokalizowane są w krajobrazie sprzężonym - w Sopotni Małej - stanowią je dwa niewielkie kościoły we wsi, brak znaczących elementów degradujących walory fizjonomiczne. Przez obszar przebiega niebieski szlak turystyczny Żywiec - Bystra Górna.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1

Mozaika łąk, pól i lasu w otoczeniu Sopotni Małej (fot. Adam Kaliszuk)

ZDJĘCIE NR 2

Harmonijny krajobraz łąki podgórskiej na przedpolu widokowym Sopotni Małej (fot. Adam Kaliszuk)

ZDJĘCIE NR 3

Charakterystyczny układ pól i zabudowy wiejskiej w okolicy Sopotni Małej (fot. Bd)

ZDJĘCIE NR 4

Układ wstęgowy pól w rejonie Sopotni Małej z otwarciem widokowym w kierunku grzbietu głównego Beskidu Żywieckiego (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 5

Wstęgowy układ pól z wkraczającą zabudową w rejonie Sopotni Małej (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

